

Växtguiden

för trädgårdens pollinerare

Förord

Allt fler vill hjälpa bin och trädgårdens vilda pollinerare när de planterar växter. En blommande trädgård är ett paradiset både för pollinerarna och de människor som besöker den. Med denna folder hoppas vi kunna inspirera till att plantera blommande växter till både nytta och nöje.

Rabattförslag

På nästa sida följer tre förslag på rabatter med blomning över större delen av säsongen. Rabattförslagen är tänkt som en inspiration för de olika förhållanden som kan finnas i en trädgård. Låt dig inspireras och anpassa förslagen utifrån din egen plats.

Johanna Srensson

Kommunikatör

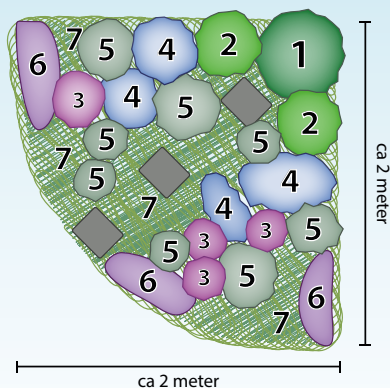
Sveriges Biodlares Riksförbund

Innehållsförteckning

Perenner och binner4	Höstanemon.....6	Berberis.....8
Buskar8	Höstsilverax6	Buddleja8
Träd.....9	Isop6	Häggmispel8
Lökväxter10	Julros.....6	Körsbärskornell.....8
Akleja4	Kantnepeta6	Lavendel.....9
Aubrietia.....4	Kaukasisk förgätmigej6	Mahonia9
Axveronika4	Kvanne.....6	Paradisbuske9
Backsippa4	Kärleksört.....7	Prakttry.....9
Backtimjan4	Libbsticka7	Kvitten9
Bergenia4	Näva.....7	Magnolia9
Bergklint.....4	Oregano7	Margarettarobinia.....10
Blå bolltistel5	Ormrot7	Pärlrönn10
Blåeld.....5	Rysk martorn7	Rödblommig hästkastanj .10
Blåklocka5	Röd solhatt.....7	Hyacint10
Citronmeliss.....5	Salvia.....8	Pingstlilja.....10
Funkia5	Stjärnflocka8	Pärthyacint.....11
Gullviva.....5	Strandtrift.....8	Snödroppe11
Gul fetknopp.....5	Timjan.....8	Krokus11

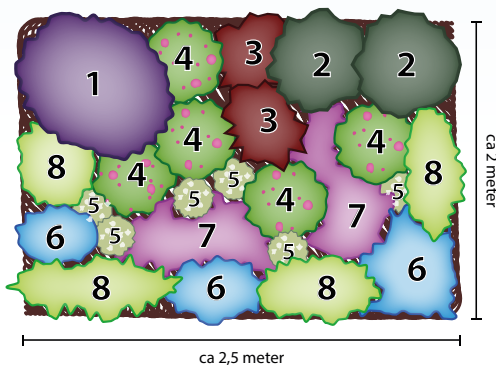
Kryddrabatt

Här är rabatten för dig som gillar att kombinera odling och matlagning. Att många kryddväxter är pollinerares favoriter är en extra bonus!

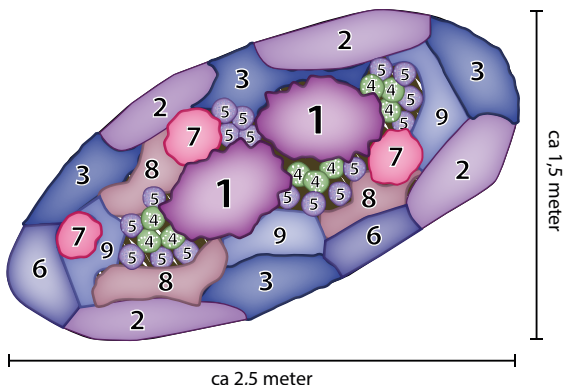
Skuggrabatt

Även en skuggigare plats kan fyllas med blommande växter. Många av dessa växtförslag finns i flera olika sorter med olika höjd och blommfärg.

Solrabatt

Har du en solig och torr plats som du vill viga åt trädgårdens pollinerares? Utifrån dessa växtförslagen kan du välja dina egna favoriter.

PERENNER OCH BIENNER

AKLEJA

Lättodlad blomma som trivs i näringsrik jämnt fuktig jord. Uppskattas av bin, humlor och fjärilar. Aklejan är en kortlivad perenn som villigt frösår sig om den trivs. Blomningen infaller under försommaren.

AUBRIETIA

Vacker marktäckare som blommor rikligt under försommaren. Gör sig fint i murar och stenpartier.

Växten är vintergrön och blommorna har ett högt nektar- och pollenvärde.

AXVERONIKA

Tålig perenn för soliga lägen, föredrar väl-dränerad sandjord. Blommor med upprätta ax i olika rosa, lila och vita toner beroende på sort. Uppskattas av humlor, bin och fjärilar och har höga nektar- och pollenvärden. Axveronikan blommor under tidig sommar.

BACKSIPPA

Backsippan trivs i kalkrika sandiga jordar i full sol. Blommor under lång tid och får sedan vackra fröställningar. Blomningen sker under tidig vår.

BACKTIMJAN

Bildar låga grågröna mattor med riklig blomning under en stor del av sommaren. Fin i murar och framkant på rabatter. Doftande blad som förblir gröna över vintern.

BERGENIA

Otroligt tålig och långlivad perenn som trivs nästan överallt. Bladen är vintergröna och får en vacker röd höstfärg. Blommor och blad står länge i buketter. Blommor under vår och försommar.

BERGKLINT

Bergklinten är en flerårig släkting till den mer välkända blåklinten. Den är uppskattad av både humlor och bin och blommor under större delen av sommaren.

Bergklinten är växtkraftig och bildar stora bestånd. Trivs den på sin växtplats kan den breda ut sig ordentligt. Därför passar den bäst där den kan få utrymme att sprida sig eller i samplantering med andra starkväxande perenner.

BLÅ BOLLTISTEL

Tålig växt som trivs bäst i full sol på en väl-dränerad jord. Torktålig och frösår sig lätt där den trivs. Blommar under slutet av sommaren med vackra stålblå blommor som står sig länge i både färska och torkade buketter. Uppskattas av både bin och humlor.

BLÅELD

Tvåårig växt som växer vilt på soliga, sandiga marker. Frösår sig rikligt. Får höga stjälkar med en mängd starkt blå blommor med bra nektar- och pollenvärde. Blomningen sker under högsommaren.

BLÅKLOCKOR

Blåklockor finns i en mängd olika arter, oftast med blomning i blå, rosa eller vita nyanser där både storlek och form på klockorna kan variera.

Släktet innehåller både låga marktäckare, som stjärnklocka och karpeterklocka och högre perenner som stor blåklocka och prickklocka.

De trivs i sol till halvsugga i väl-dränerad inte för torr jord. De flesta arter sprider sig lätt med fröer. Blommorna är ätliga och gör sig fint i sallader.

CITRONMELISS

Flerårig milt citronsmakade kryddväxt. Blommar med små vita blommor som uppskattas av flera olika pollinatörer. Växtkraftig och kan sprida sig mycket om man inte håller efter den. Trivs i en lätt jord i soligt läge.

FUNKIA

Funkian odlas ofta för bladens skull, men den har även vackra väldoftande blommor som uppskattas av trädgårdens pollinerare. Funkian finns i många olika sorter med olika bladfärg och storlek. Även färgen på blommorna skiljer sig åt beroende på sort. Blommar under våren. Den trivs i mullrik fuktighetshållande jord i halvsuggigt läge.

GULLVIVA

Lättodlad i de flesta jordar, men föredrar lätt fuktig mullrik jord. Trivs i sol till halvsugga. Är fridlyst i hela landet men finns ofta att köpa i både gula och röda varianter i trädgårds-handeln. Blommar under tidig vår.

GUL FETKNOPP

Låg lättodlad perenn som översållas med gula små blommor. Bildar täta mattor. Blommorna har bra nektar- och pollenvärden och uppskattas av bland annat fjärilar och bin.

HÖSTANEMON

Blommar länge och rikligt med vita eller rosa blommor beroende på sort. Trivs i sol till halvkugga i mullhaltig väldränerad trädgårdsjord. Undvik vattenhållande jord då den är känslig för vinterfukt. Breder gärna ut sig där den trivs.

HÖSTSILVERAX

Ståtlig perenn som blommar under hösten med väldoftande blommor på höga ax.

Trivs i halvkugga i fuktighetshållande jord.

ISOP

Vacker kryddväxt som blommar med lila blommor under högsommaren.

Vill stå i full sol i mager jord. Blir fin som låg häck.

JULROS

Inom släktet finns ett 20-tal arter med olika blomfärg och bladform. De flesta börjar blomma under vårvintern, innan pollinerarna hunnit vakna. Men flera sorter kan behålla sin blomning ändå in i april-maj.

Julrosen trivs i halvkugga i fuktighetshållande, men inte blöt jord. Blommorna står sig bra i vas.

KANTNEPETA

Vacker perenn som blommar från våren fram till frosten med lila blommor som uppskattas av fjärilar och bin. Är en fin kantväxt som trivs i näringsrik, gärna kalkrik jord i full sol.

KVANNE

Ståtlig tvåårig ört som får stora hundkexlika blommor.

Trivs i sol till halvkugga på fuktig näringsrik jord. Växten blir upp till 150 cm hög och på rätt växtplats frösår den sig gärna.

Bildar en bladrosett första året och blommar sedan året därpå.

Växten uppskattas av olika sorters bin och har höga nektar- och pollenvärden.

KAUKASISK FÖRGÄTMIGEJ

Fin tidigblommande perenn som trivs i fuktig mullrik jord i halvkugga till skugga. Är vacker som marktäckare eller kantväxt i rabatten. Finns i flera olika sorter med både blåa och vita

blommor. En av de mest sålda och kända sorter heter 'Jack Frost' och är en sort med stora vitbrokiga blad och himmelsblå blommor.

PERENNER OCH BIENNER

KÄRLEKSÖRT

Torktålig fjärils- och biväxt som trivs i väl-dränerade magra jordar. Tål torka bra och utvecklas bäst i sol till halvskugga. Blommorna håller sig länge i buketter. Finns i flera olika sorter med vita, rosa och mörkt lila blommor.

LIBBSTICKA

Högväxt mycket aromatisk kryddväxt. Används ofta i buljonger, fonder och örtsalt och både färska och torkade blad kan användas. Trivs i sol till halvskugga i lätt fuktig men inte blöt jord.

NÄVA

Nävor finns i en mängd olika sorter med olika högd, blom- och bladfärger. Gemensamt för nävorna är att de är lättodlade och mycket blomvilliga. De lägre nävorna är fina som kantväxter i en rabatt och de högre passar fint som utfyllnad under till exempel buskar och träd.

OREGANO

Klassisk kryddväxt som är mycket lättodlad och sprider sig där den trivs. Oreganon kan med fördel användas både färsk och torkad. Den trivs i full sol i väl-dränerad jord och blommar under hela sommaren.

ORMROT

Blommar länge med upprätta ax i vitt, rosa eller rött beroende på sort.

Vill stå i sol till halvskugga i mullrik trädgårdsjord men tolererar mycket fukt och dåligt dränerad jord.

Vacker samplanteringsväxt som blir en fin bas i stora perennrabatter eller naturlika planteringar.

Har höga nektar- och pollenvärden och besöks av både honungsbin och solitärbin.

RYSK MARTORN

Sensommarblommande perenn som är vacker under hela säsongen. Finns i både blåskimrande och vita sorter. Den tål torka bra och föredrar soligt läge. Vackert inslag i samplantering med

till exempel solhattar, blodtopp och låga marktäckare som till exempel nävor. Uppskattas av både humlor och bin och har höga nektar- och pollenvärden.

RÖD SOLHATT

Solhatten finns i en mängd olika färger och är en vacker och stabil perenn för det soliga och torra läget. Under blomningen som oftast håller sig fram till frosten besöks den flitigt av bin, humlor och fjärilar. Solhatten planteras med fördel ihop med lägre marktäckande perenner som till exempel olika nävor, krypmalört och aubrieta.

PERENNER OCH BIENNER

SALVIA

Aromatisk kryddväxt som är väldigt vacker i rabatten med sina silverludna blad. Blommar med lila blommor i spiror. Som kryddväxt kan den användas både färsk och torkad. Salvia vill stå i full sol i väl-dränerad jord.

STJÄRNFLOCKA

Vacker perenn som står sig fint i buketter och är en stabil bas i perennrabatten. Gör sig fint ihop med andra perenner som till exempel stäppsalia, olika sorters vädd och solhattar. Finns flera olika sorter i vita, rosa och mörkt röda nyanser. Trivs i sol till halvskugga i fuktig mulldrik jord.

STRANDTRIFT

Låg tuvbildande växt med lilarosa eller vita blommor på stänglar. Salttålig så passar bra i kustnära lägen. Har framför allt bra nektarvärde.

TIMJAN

Lågväxande kryddväxt som passar bra som marktäckare i rabatten. Timjan finns i flera olika sorter med olika höjd, olika färg på blommor och blad och olika smak. Blommar under högsommaren. Trivs i soligt läge i väl-dränerad jord.

BUSKAR

BERBERIS

Zon 1-6, beroende på sort.

Användbar tålig buske som finns i flera olika sorter med både olika höjd och bladfärg. De rödbladiga varianterna bryter vackert av i en större rabatt. Bären är ätliga, där vissa sorter har mindre kärnor och lämpar sig bättre till matlagningen. Har väldigt anspråkslösa krav på placering och blommar under tidig vår.

BUDDLEJA

Zon 1-2(3)

Klassisk fjärilsbuske som även lockar flera andra av trädgårdens pollinatörer. Buddlejan finns i en mängd olika blomfärger, där de lila varianterna är de vanligaste. Blomningen sker under högsommaren.

Buddlejan vill ha ett varmt och skyddat läge för att trivas och jorden bör vara väl-dränerad för att den ska kunna övervintra.

HÄGGMISPEL

Zon 1-7

Tålig buske som är fin både som solitär och friväxande häck. Går att hålla som klippt häck men då missas den mesta av blomningen. Blommar under våren med vita blommor och får under

sommaren ätliga frukter som kan användas i saft och sylt. Får vackert gul-röda höstfärger. Trivs i sol och skugga men blommar mer i soligt läge. Föredrar väl-dränerad jord.

KÖRSBÄRSKORNELL

Vacker storvuxen buske som blommar på bar kvist under våren med mängder av gula blommor.

Får under sensommaren röda bär som kan användas till saft, sylt och

marmelader. Trivs i sol till halvskugga. Är anspråkslös gällande jordmån men utvecklas bäst på väl-dränerad näringsrik jord.

BUSKAR

LAVENDEL

Zon 1-3

Lavendel är en klassiker i rosträdgårdar men gör sig fint som låg häck även i andra delar av trädgården. Blommar under stor del av högsommaren och uppskattas av trädgårdens pollinerare. Blomningen finns i flera olika färger

beroende på sort men de lila varianterna är vanligast. Vill stå i ett soligt varmt läge i sandblandad jord.

PARADISBUSKE

Zon 1-5

Snabbväxande buske som trivs i de flesta jordar. Blommar under försommaren med blommor i rosa nyanser. Trivs i sol till halvskugga och blommar

rikligt även i skuggigare lägen. Får vackra höstfärger i starkt rött som övergår till rosa. Blir ca 2,5–5 m hög beroende på växtplats och sort.

MAHONIA

Zon 1-4

Vintergrön låg buske som översållas av gula doftande blommor under tidig vår. Får blådaggiga bär under hösten som är ätliga och har en syrlig smak. Finns i flera olika sorter där både höjd och bladteckning varierar. Fungerar både i

sol och skugga men föredrar ett halvskuggigt läge i något sur mullrik jord.

PRAKTTRY

Zon 1-3

Blommar rikligt under hela sommaren och en bit in på hösten med vita, rosa eller röda nyanser beroende på sort. En tålig buske som

ger en riklig blomning både i soliga och halvskuggiga lägen. Trivs i en normal väl-dränerad trädgårdsjord. De vanligaste sorterna blir ca 1,5–2 m, men det finns även sorter som är mer lågväxande.

TRÄD

KVITTEN

Zon 1-2(3)

Höjd: ca 3-5 m

Vackert träd som blommar med stora äppelblomslika blommor i under försommaren. Får stora något ludna frukter under sensommaren. Frukten plockas in innan frosten kommer och får eftermogna inomhus. Frukten doftar fantastiskt och är god att göra gelé eller marmelad på. Trädet trivs i näringsrik något fuktig jord i full sol.

MAGNOLIA

Zon 1-2

Höjd: ca 5-8 m

Finns i varianter som både mindre träd och buske, alla sorter blommar tidigt och de flesta på bar kvist. Sorter att hålla utkik efter är bl.a. "Wildcat" som blommar länge med doftande vita stora blommor och 'Merrill' som översållas med vita stjärnliknande blommor tidigt på våren. Trivs bäst i sol till halvskugga i en näringsrik mullrik jord med lågt pH-värde. Placeras på en vindskyddad plats där vårsolen inte blir för intensiv. För varmt och soligt läge på våren kan få den att blomma så tidigt att en frostknäpp kan skada blommorna.

TRÄD

MARGARETTAROBINIA

Zon: 1-2 Höjd: ca 5-7 m

Vackert mindre träd som blommar rikligt under försommaren med rosa blommor i klasar. Besöks flitigt av både bin, fjärilar och flera andra pollinere. Får klart gul höstfärg. Klarar av både näringsfattiga och torra jordar och vill stå i sol till halvkugga.

PÄRLRÖNN

Zon: 1-5(6) Höjd: ca 2-3 m

Litet träd som blommar med vita blommor i juni som följs av vackra vita rönnbär under hösten. Finns att köpa både som buske och som litet träd. Får starka höstfärger i rött och orange. Trivs i sandig jord i sol till halvkugga.

RÖDBLOMMIG HÄSTKASTANJ

Zon: 1-2 Höjd: ca 5-7 m

Vackert mindre träd som blommar rikligt under försommaren med rosa blommor i stora upprätta klasar.

Besöks flitigt av både bin, fjärilar och flera andra pollinere.

Har ett friskt grönt bladverk som övergår i klart gula höstfärger. Ett tåligt träd som klarar av både näringsfattiga och torra jordar och vill stå i sol till halvkugga.

LÖKVÄXTER

HYACINT

Ses oftast som en väldoftande julblomma men är även en fantastisk, lättodlad vårblommande lök.

Hyacinten finns i många olika färger där de rosa, vita och blåa nyanserna är lättast att hitta i trädgårdshandeln.

Som vårblommande lök i trädgården blir hyacinten

inte lika kompakt som vi är vana vid när den köps till jul men doftar lika underbart. Hyacinten är en fin snittblomma och står länge i vas, speciellt om den kan ställas lite svalare under natten.

Den trivs i väldränerad jord i sol till halvkugga. Utblommade hyacinter som köps till jul kan planteras ut till våren så snart tjälen släpper. Innan utplantering vattnas den sparsamt med en svag dos näring vid varje vattning. Förhoppningsvis blommar den sedan till våren året därpå!

PINGSTLILJA

Finns att hitta i en mängd olika varianter i grunden vita med inslag av gult, orange och aprikos. Blommar senare än den närbesläktade påskliljan som utseendemässigt skiljer sig genom att dess mitt är forad som en trumpet, medan pingstliljans bikrona, som den egentligen heter är mycket kortare.

Pingstliljan är en vacker vårblomma som uppskattas av trädgårdens pollinere men oftast ratas av rådjur och harar!

Föredrar att planteras i en väldränerad jord i vandrande skugga. Lökarna ska planteras ner djupt, cirka 20 cm och gärna med minst 10 cm emellan. På rätt växtplats förökaren sig från år till år. Helst ska pingstliljan ner i jorden innan september är slut för att hinna rota sig ordentligt.

PÄRLHYACINT

Lättodlad vårbloomma som gärna breder ut sig där den trivs. Vanligast är den helblå pärlhyacinten men det finns även vita, rosa och lila varianter samt flerfärgade sorter i t.ex. olika nyanser av blå. Pärlhyacinten bildar med hjälp av sidolökar större bestånd från år till år. Dessa kan grävas upp och delas ungefär vart fjärde år för att ge lökarna mer plats och därmed mer möjlighet att blomma från år till år.

Köp gärna pärlhyacintlökar så snart det dyker upp på marknaden, risken är annars att de torkar ut innan de kommer ner i jorden. De trivs i en väl-dränerad jord i sol till vandrande skugga. Pärlhyacinter görs sig också fint i kruka och är vintern inte allt för bister så kan de även övervintra i kukan.

SNÖDROPPE

En älskad vårbloomma, så älskad att samlare av snödroppar kallas för galantofiler efter växtens latinska namn, *Galanthus nivalis*.

Denna vid första anblicken något oansenliga blomma finns i otaliga sorter framkorsade av entusiastiska odlare runt om i världen och sällsynta lökar säljs för tusentals kronor på auktioner. Men vill du plantera snödroppar för att hjälpa de tidiga pollinerarna bör du undvika att plantera de mer spektakulära fyllda sorterna då dessa ofta är sterila och inte producerar något pollen.

Snödroppar är enkla att odla och bland de första växterna att blomma på våren. De trivs i de flesta jordar men föredrar ett väl-dränerat läge i sol till halvskugga. Snödroppen sprider sig lätt både genom frö och sidolökar och kan med tiden bilda stora bestånd.

VÅRKROKUS

Krokusen finns i en mängd olika färger och färgskiftningar och man kan inte ha för många av dom!

Krokusen ska planteras cirka 5–10 cm djupt. Plantera gärna krokusen i grupper på lite olika djup, på så sätt kan du förlänga blomningen något eftersom lökar som planteras djupare blommor något senare.

Den trivs i väl-dränerad jord i sol till halvskugga men blommor längre i halvskugga. Krokusen övervintrar och förökar sig i större delen av Sverige.

Mer information på webben

På vår hemsida hittar ni denna folder som nedladdningsbar PDF. Du hittar den på biodlarna.se eller via QR-koden.

BLOMMOR FÖR TRÄDGÅRDENS POLLINERARE

På hemsidan har vi samlat mer matnyttig information för dig som vill gynna trädgårdens pollinerare.

Skanna QR-koden
för att komma till
infosidan

Du hittar bland annat tips på hur du samlar dina egna fröer samt råd för hur du går till väga när du ska plantera dina växter.

FÖLJ OSS PÅ SOCIALA MEDIER

För fler tips om både biodling och växter för pollinatörer.

@biodlarna

facebook.com/SverigesBiodlaresRiksförbund

www.biodlarna.se

Foto fram och baksida: Serghei Velusceac

© Sveriges Biodlares Riksförbund

Text: Johanna Svensson

Layout och grafik: Ann-Sofie Alfsdotter

